

PADOMJU SAVIENĪBAS NOZIEGUMI LATVIJĀ

Piemīņas sarīkojums DV namā Adelaidē 25.3.2017 par autas izsūtīšanu uz Sibīriju 25. martā 1949.g.

Daugavas Vanagi, Daugavas Vanadzies, cienītās dāmas, godātie kungļi!

Tieši šodien paiet 68 gadi, kopš jau otro reizi nedaudz gadu laikā, Latvijas okupanti no lielās kaimiņu zemes austrumos centās masveidīgi iznīcināt latviešu tautu. Ja 1941. gada 14. jūnijā lopu vagonos uz Sibīriju aizveda 15,425 visādu vecumu latviešus, no tikko dzimušiem zīdaiņiem līdz slimiem, neparīgiem sirmgalvjiem, tad 1949. gada 25. martā, nežēlīgie okupanti centās sevi pārspēt, jo nu jau nakts vidū no savām mājām izrāva 42,125 latvju dvēseles. Gandrīz trīs reizes vairāk. Ilgus gadus rietumos par to nekā nezina, tādēļ pieminējam ti-

kai '41. gadu. Tagad ir atklātas vēlākās šausmas, un varam sērot arī pār vēlākiem upuriem.

Gandrīz neviena latviešu ģimene nepalika neskārta. Ja 1944. gadā, krieviem atkal tuvojoties, vēl bija iespēja, pievienoties bēgļu straumēm uz rietumiem, tad 1949. gadā šis ceļš bija slēgts, un liela daļa latvju tautas bija lemta iznīcībai Sibīrijas plašumos un salā. Aukstums, bads, pārcilvēcīgs vergu darbs Sibīrijas mūža mežos un raktuvēs nomocīja tūkstošiem nevainīgu cilvēku. Uz izsūtīto kauliem ir uzbūvētas daudzas pilsētas, ceļi, un infrastruktūra Krievijā.

1949. gadā otro reizi izsūtīja daudzus tos, kuri no pirmās izsūtīšanas bija palaisti atpakaļ uz Latviju, sevišķi jauni cilvēki, kas pirmās izsūtīšanas laikā vēl bija bērni. Nu viņiem uz atbrīvošanu vairs nebija ne

mazākās cerības. Bija arī citas represētas tautības, ieskaitot, paši krievi, taču viņi tomēr bija savā krieviski runājošā tēvzemē. Latvieši zaudēja ne tikai savu brīvību, savu zemi, un savas ģimenes, bet vēl nozīmīgāk, arī savu valodu, kas ir cilvēka tautiskās identitātes pamatakmens. Bez savas valodas, pārkrievošana bija gandrīz neizbēgama. Ja apbrīno tos, kas savu valodu neaizmirs, un iemācīja pēcnācējiem.

Šodien skatīsimies filmu, kurā par vēsturiskiem, noziedzīgiem notikumiem stāsta šīs vēstures upuri—bijušie izsūtītie un viņu pēcteči. Godināsim viņus, un tos neskaitāmos, nevainīgos mocekļus, kurus pieveica Sibīrijas nežēlīgie apstākļi, vai vienkārši, lode pakausī.

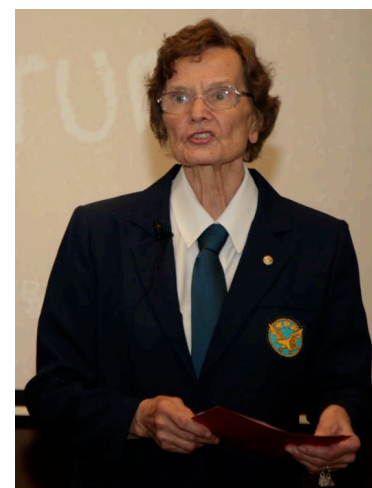
DIEVS, SVĒTĪ LATVIJU!

Šo tekstu 25. marta piemiņas

sarīkojumā DV namā nolasīja DV Adelaides nodaļas priekšniece Gunta Rudzītis, pirms rādīja Dzintras Gekas veidoto filmu "Tēvi tur". Filma uzņemta Sibīrijā, tais vietās, kur bojā gāja liela daļa nevainīgas latviešu tautas krievu okupācijas laikā, 1941-1991. Vietas apciemoja un par tām runāja bijušie izsūtītie, atsaucot laikus, kurus neviens negribēja atcerēties, bet kurus mēs neviens nedrīkstam aizmirst. Katrs stāsts bija aizkustinošs, un jābrīnās, kā vispār kaut ko tik šausmīgu var pārdzīvot.

Pēc filmas bija vesela minūte klusuma brīdis, tad piemērota kopdziesma, "Es vēlos mājās pārnākt".

Ziedojušiem pie durvīm bija par labu DV Adelaides nodaļas stipendijām Latvijas Zemessargiem, jauniešiem Leģionāriem, mūsu topošiem Latvijas aiz-

DV Adelaides nodaļas priekšniece Gunta Rudzītis uzrunā piemiņas sarīkojuma klātesošos. Foto: Pēteris Strazds.

stāvjiem. Filmu varēja pārrunāt pie kafijas, kūkām, un kaut ko spēcinošāku no bāra.

Gunta Rudzītis

Bagātīgs dvēselisks pārsteigums

Pavisam svaiņas un negaidītas emocijas skatītājos aizvadītajās Kultūras dienās izraisīja etnoroķa uzvedums "Pagānu gadagrāmata". Tiesa, tiem, kas seko feisbuka ierakstiem jau bija iespēja gūt nelielu ieskatu uzveduma procesā – varējām sajūst, ka te būs kaut kas īpašs, līdz šim Austrālijā nepiedzīvots un neredzēts. Taču liela daļa skatītāju uz "Pagānu gadagrāmatu" ieradās ziņkāres un intereses vadīti. Cik no dzirdētā varēju spriest, neviens nebija vīlies. Uz skatuves valdīja enerģija, atdeva un dzīves un dziesmas

prieks. Dzīves svinēšana. Turklāt, mums bija lieliska iespēja izbaudīt un novērtēt Melburnas pašmāju talantus.

"Pagānu gadagrāmata" radās 1998. gadā, kad, dažādu darbu starplaikā, komponistam Uģim Prauliņam pavērsās iespēja doties uz Siguldu, kur varēja netraucēti nodoties eksperimentiem, kas galvenokārt iespaidojās no Britu salu 60/70-to gadu mijas folkmužikas un no kādreizējās sadarbības ar grupām "Bizīteri", "Ilģi" un "Vecās mājas". No šiem eksperimentiem radās skaņu albums, ko izdeva "Upes" tautas mūzikas kolekcijā un 1999. gadā atzina par labāko tautas mūzikas

albumu. Tiklīdz neliels ieskats mūzikas radīšanas vēsturē. Kā Prauliņš stāsta, albums nekad nav atskaņots "dzīvajā", bet izrādās, ka tik liela bija diriģenta Ivara Cinkusa uzticība Melburnas vietējiem koļiem un jauniešiem talantiem, ka viņš Prauliņam izteica varbūtību, ka šo projektu varētu savienot ar koļa estētiku. Tā nu šis darbs tika iestudēts un dzīvo patstāvīgi ar jauniem izpildītājiem, citā kontinentā, to izpildot daudziem jauniešiem, kas Latvijas dabas ritumu nav paši piedzīvojuši. Un tieši šo viena gada dabas un tautas ritumu mēs izdzīvojam karstajā vasaras pēcpusdienā Melburnas (Turpinājums 2. lpp.)

"Pagānu gadagrāmatas" pašmāju talanti. Foto: Valda Liepiņa.

Ar skatu uz nākotni

Sidnejas Latviešu biedrība svin savu 65 gadu pastāvēšanas jubileju

Teic, ka redzamākā īpašība, kas atšķir tautu no tautas, kultūru no kultūras ir veids, kā kāda tauta svin savus svētkus. Latviešu svētki vienmēr ir bijuši kaut kas liels, skaists un nozīmīgs, kas spilgti atšķir svētku dienas no ikdienas. Ne par velti senie latvieši savus svētkus sauca par godiem. Tas bija katra saimnieka gods dot svētkiem to labāko no savas rocības, spēka un spējām, bet ciemiņa gods—doto ar godu saņemt. Visas šīs latvisko svētku īpašības, kas izpaužas lielumā, skaistumā un nozīmē, pa pilnam baudījām mēs, svētku viesi, SLB 65 gadu pastāvēšanas jubilejā šī gada 19. martā, Sidnejas Latviešu namā.

Nama lielās zāles durvīm atveroties, acīm paveras brīnumains skats—skaistums, kas apbur. Pustumšā zāle no malas līdz malai ir pilna ar balti klātiem galdiem, tumšsarkanu rožu rotātiem. Bagātais aukstais galds tik garš, ka otra gala nesaskatīt. Vietas, ar galda kārtēm apzīmētas, ir klātas 174 personām. Vai šaubāties par svētku lielumu?

Blāvi izgaismoto skatuvi grezno Daces Celinskas sārto liliju sakārtojumi, bet ielogo mūsu piederības zīmes—izgaismotie, Latvijas ģerbonis un Vijas un Pētera Erdmaņa darinātā SLB emblēma.

Ja ir kāda patiesība latviešu sakāmvārdam, ka mazs cinītis

(Turpinājums 8. lpp.)

Sidnejas Latviešu biedrības priekšsēdis Jānis Čechiņš iesāk 65 jubilejas svinīgo daļi. Foto: Ojārs Greste.